

Vánoční trilogie

(1)

Večeře v Nazaretu

Den končil. Lebanonské kopce se červenaly pod zapadajícím sluncem. Na náměstí bylo ještě světla dost, ale denní ruch už utichal. Nazareťští se rozbíhali do svých domovů, za svými manžely a manželkami, rodiči a dětmi. Mezi nimi byl i Josef, vracející se z tesařské dílny. Nešel domů, ale zamířil k domu rodičů své snoubenky Marie. Pozvala jej na večeři.

„Bylo to výborné. Nevěděl jsem, že umíš takhle vařit,“ řekl Josef, když dojedl. Nikdy předtím mu takhle neuvařila. Vlastně byl v tomto domě teprve podruhé v životě – poprvé, když byli zasnoubeni.

„Uvařila jsem to jen pro tebe, můj drahý,“ řekla Maria a usmála se na něj.

Josef tenhle úsměv miloval. Byli s Marií zasnoubeni, když mu bylo 15 let, v té době ještě neměl ponětí, co to pro něj znamená a ani se od něj takové vědomosti neočekávaly. Zasnoubení bylo jen prvním krokem ke smíření dvou zneprátených rodin, a mělo pomoci otcově tesařské dílně zpět na nohy. Když Josef dospěl, častokrát jej trápilo, jestli se do Marie bude schopný zamilovat. Nevěřil na lásku z donucení, láska pro něj bylo posvátné slovo, opředené kouzlem, které není v moci lidského rozhodování. Proto se dříve choval k Marii odtažitě. Pochyboval, že by jejich budoucí manželství mohlo být šťastné.

Teď tu před ním seděla Maria, ozářená světlem svíček, a usmívala se. Byla tím nejkrásnějším, co kdy spatřil. Kdyby byl malířem, namaloval by její portrét, aby navždy zachoval krásu toho úsměvu. Ano, byla krásná, krásná jako obrázek. Předtím mu to připadalo nemožné, ale teď si uvědomil, že jeho vztah k ní se mění. Zamiloval se.

„Co tam sedíš jako pěna, proč nic neříkáš,“ slyšel Josef a uvědomil si, že na ni musel pěknou chvíli zírat.

„Trochu mi vyschlo v krku,“ odpověděl Josef trochu rozpačitě, byl nervózní jako malý kluk.

„Tak se napij, ještě ses svého poháru nedotknul.“

Ano miluje ji. Teď mu podala pohár s vodou a letmo se dotkla jeho ruky. Představoval si, že se jej dotkla. Konečky prstů. Vzal pohár do dlaní a napil se. Řekne jí to. Nabídne jí společné bydlení – to je podle židovské tradice poslední krok před sňatkem. Nejradši by si ji vzal tady a teď. Takže...

„Víš, Josefe, vlastně jsem tě sem pozvala, abych ti něco řekla,“ předběhla jej Maria.

„Já bych ti taky rád něco řekl. Chtěl bych ti nabídnout...“

„Čekám dítě, Josefe,“ vyhrkla Maria a sklopila hlavu.

Josef prudce vstal, neschopen slova, neschopen uvažování, neschopen vůbec ničeho. Hned se zase posadil na židli, aby se mu nepodlomila kolena.

„To jsem si o tobě nemyslel...“ prohlásil zdrcený Josef

„Ne, Josefe, není to tak, jak si myslíš,“ řekla tiše Maria, ani se neodvážila podívat Josefovi do očí, „já jsem věděla, že to nedopadne dobře,“ povzdechla si. Nervózně v rukou mačkala záhyb od sukně, Josef stále seděl bez pohnutí u stolu s hlavou v dlaních. „Teď ti povím pravdu. V noci se mi zdál sen. Takový sen se mi nikdy předtím nezdál, byl tak barevný a živý, jako by byl skutečný, ale přesto vím, že to byl jen sen. V tom snu za mnou přišel anděl Gabriel...“

„Kdože? Gabriel? Tak se tedy jmenuje?“ přerušil ji Josef.

„Ne Josefe! Byl to anděl, myslím si – vycházela z něj taková zář, že jsem na něj ani nemohla pohlédnout. Řekl mi, že počnu z Ducha svatého, a narodí se mi syn, který bude tím spasitelem, o němž praví v písmu. Nikdy bych tě ani myšlenkou nepodvedla, Josefe, věř mi.“

„Mám ti věřit? Tohle ti mám věřit? Povídání o Duchu svatém a spasiteli. Marie, prosím tě - tohle ti nemůžu uvěřit, rozum mi to nedovolí.“

„Řekla jsem ti pravdu, Josefe.“

„Pravda je jenom slovo. Je to jiné jméno lži, tak jí říkají, abychom jí mohli věřit. Pravda neexistuje,“ řekl Josef a odvrátil se. Maria se rozplakala. Ticho přerušovaly jen její krátké vzlyky.

„To je všechno, co mi řekneš?“ řekla. Josef mlčel. „Řekni něco, prosím tě. Josefe!“ Josef se zvednul od stolu. „Nemám ti co říct.“ A odešel.

Dveře se zabouchly. Maria stále seděla u stolu a třásla se. Proč zrovna ona? Proč, Bože, proč? Nemá dost odvahy, nemá sílu toto utrpení překonat. Proč sis vyvolil zrovna ji? Není to příliš velká oběť pro tak mladou dívku? Pro dívku, která si představovala, že celý život stráví po boku svého muže, Josefa, s kterým byla zasnoubená, a který vypadal tak, tak jak si svého muže vždycky představovala. Není divu, že od ní odešel. Ale ona přece za to nemůže, nechtěla být bohorodičkou, ona si tenhle úděl nevybrala. Teď přišla o manžela, o budoucnost, možná i o život – Josef ji může podle židovského zákona ukamenovat jako nevěrnici. Přijít o život – to by bylo to nejmenší, jenomže teď má zodpovědnost i vůči tomu dítěti, které chce přijít na svět. Kéž by na svět nepřišlo! Ach Bože, kéž by existoval nějaký způsob, jak tomu zabránit!

Druhý den v noci někdo zaklepal na dveře. Když Maria otevřela, uviděla Josefa. Měl na sobě plášť s kapucí a v ruce hůl.

„Maria. Obleč se a pojď se mnou do Betléma. To je to nejlepší, co můžeme udělat.“
„Ty jsi mi odpustil!“ vyhrkla Maria a chtěla Josefa obejmout. Nenechal se.

„Měli bychom vyrazit co nejdřív, do Betléma je to dlouhý kus cesty a nebude snadné tam najít přístřeší.“

Za několik týdnů se na nebi rozsvítila hvězda.

(2)

Na slámě v jesličkách

Tady je ale lidí! A oveček! Ti lidé jsou asi pastýři. Ale támhle ti tři jsou oblečení dost legračně, to určitě žádní pastýři nejsou. Je tu docela zima. Trochu mě hřeje ta sláma, ale kdyby na mě zezadu nedýchal oslík, tak mi omrznou uši. Vedle něj bučí nějaká kravička, ale její jméno se mi vůbec nelíbí. Já bych se tak jmenovat rozhodně nechtěl.

Jmenuji se Ježíšek a ti dva, co stojí vedle mě, to jsou táta s mámou. Vlastně Josef prý není můj otec, prý jsem syn Boží (tak mi tu říká každý), ale tomu ještě moc nerozumím. Přišel jsem na svět dnes večer. Nečekaně. Jinak bych neležel tady v chlévě v jesličkách, ale někde v teplém pokojíčku, přikrytý peřinkou. Tam by mi nebyla zima, jako tady. Ale tak to dopadá, když vás rodiče nechtějí.

Mysleli jste si, že to nevím? Tam uvnitř je slyšet každé slovo – břicho má tenké stěny. Slyšel jsem všechno, o andělu Gabrielovi, o Duchu svatém, o nevěře, o spasiteli, všechno. Slyšel jsem, jak pak maminka plakala. Myslela si, že by bylo nejlepší, kdybych se nenarodil – neřekla to, ale tam uvnitř jsou slyšet i myšlenky. Nejradši by se mě zbavila. Josef to také nevzal příliš statečně, podezíral maminku z nevěry. Tvrdí, že už jí odpustil, ale já myslím, že ještě ne úplně. Ještě se s tím nesmířil.

Od té doby o mně s maminkou nemluvili. Ale já vím, jak to bude pokračovat. Začnou se hádat – kvůli mně. Kvůli tomu, že jsem se narodil. Nebudou mít dost peněz na jídlo, na oblečení, na střechu nad hlavou. Táta bude muset chodit na dvě směny do práce, máma z toho bude mrzutá, bude pořád unavená, protože se bude muset starat o mě. Já bych se o sebe postaral sám, kdybych to svedl, jenomže jsem ještě moc malý. Ach jo. To ten život pěkně začíná. Teprve jsem se narodil a už jsou kvůli mně problémy.

Kéž bych se nenarodil! Lidé si myslí, že ze mě něco bude, vypadá to tak. Volají: „Je to mesiáš!“ a „Král na nebi i na zemi.“ Ale copak můžu za něco stát, když jsem stačil rozhádat mámu s tátou? Lidé ode mě nemůžou čekat zázraky. Ale kdybych je opravdu uměl konat, nechal bych se zmizet, abych to mámě s tátou, teda s Josefem, ulehčil. Beze mě by jim bylo líp. A vlastně všem lidem. Kéž bych se nenarodil!

(3)

Lejstro

Teploměr ukazoval čtyři stupně pod nulou, byla ráda, že sedí doma ve vyhřátém pokoji. Víc pozitivního na dnešním dni najít nedokázala. Kdyby aspoň zasněžilo, možná by jí to potěšilo. Spíš by si toho nevyšimla. Chtělo se jí zvracet, psychicky i fyzicky. Seděla v kuchyni na židli, bylo jí do pláče, ale nedokázala se ani rozbrečet. Do školy ten den nešla. Má dobrou výmluvu - leží v koupelně. Zatrápené červené okénko! Všechno je teď naruby, všechno! Nemyslela na to, co řeknou její rodiče ani její přátelé, sama nevěděla, co na to říct. Pořád si jenom v duchu opakovala: „Do háje, do háje, do háje.“ V tu chvíli, kdy se podívala na to červené okénko, slyšela, jak se hrouť svět. V uších jí hučelo ještě teď. Teď slyší zvonění. Nezdálo se jí to, opravdu zvoní zvonek u dveří.

Stáli tam nějakí podivní lidé: „Haleluja, Ježíš Kristus nás spasil.“ Instinktivně zabouchla dveře, až se rozklepaly skleničky ve skříňce. „Co ten tak mohl vědět o tom, co prožívám,“ pomyslela si. „Pitomci, to nemají nic lepšího na práci než otravovat lidi?“ Vytáhla kapesník, aby se vysmrkala.

Vždyť jsou Vánoce! Měla by být šťastná! Není. V rohu na stolku stál miniaturní stromeček se světýlky a pod ním tři malé balíčky – včera je byla koupit, konečně to má za z krku - všechny pro něj. Kdyby tak věděla, jak mu to řekne. Bála se, jak zareaguje. Ale snad, kdyby mu uvařila dobrou večeři, byla na něj hodná a usmála se, třeba by to vzal sportovně. „Ale co tě nemá,“ pomyslela si, „jako bys ho neznala.“ Hrdě prohlašoval, že on děti nikdy mít nebude, že je svobodná duše, která si ráda užívá života. Kecy. Teď je z něj táta. Ani o tom neví.

Oči jí pořád těkaly k tomu lejstru na stole. Snažila se ovládnout, ale nedalo se to. Vzala jej do rukou. ŽÁDOST O UMĚLÉ PŘERUŠENÍ TĚHOTENSTVÍ. Už jen z toho názvu se jí udělalo nevolno. Ale zdálo se to být nejlepší řešení. Mít dítě by znamenalo ukončit školu, vzdát se kariéry a dobře placeného místa, přestat se stýkat s kamarády, nechodit na večírky, stále se starat o dítě, chovat ho, uspávat ho, probouzet se brzo ráno křikem dítěte, aby ho přebalila, vychovávat ho, možná by přišla o svého přítele. Kdyby ten papír vypsala, nemusela by se ničeho vzdát, v ničem se omezovat, život by byl takový, jak si ho vysnila. Všechno by bylo tak krásně jednoduché. A dítě by si mohla pořídit, až by na to byla připravená. Zdá se, že první možnost nemá co nabídnout.

Vyplnit to lejstro bylo lehčí, než si myslela. Myslela pořád na to, co tomu řekne Mirek. Pokud se na to přijde. Když tu žádost odevzdá ještě teď, třeba se nic nedozví.

Oblékla si teplou bundu, rukavice a palčáky, podívala se do zrcadla a připadala si v té bundě tlustá. A jak by teprve byla tlustá za pár měsíců. Zavázala si boty.

V tu chvíli zarachotil v zámku klíček a dveře se otevřely. Zvedla hlavu a uviděla Mirka – měl nos červený zimou a vypadal legračně.

„Kam se chystáš?“ zeptal se a oťrásl se zimou.

„Ven,“ odpověděla neochotně.

„Je tam zima, měla by sis vzít svetr.“

„Já budu hned zpátky.“

„Kam že to jdeš? Nechceš svézt?“

Zavrtěla hlavou.

„Koupil jsem ti dárek k Vánocům,“ řekl a zamával obrovskou krabicí s mašlí nad hlavou, „Ale pod ten náš pidi stromek se nevejde, takže ho nechám ležet tady na stole.“

Vzala z háčku klíček a papír... kde dala ten papír?

„Hele, nějakej papír, to je dopis pro mě?“

„Ne!“

„Počkej, to je žádost o potrat. Gábino. Ty jsi těhotná?“

Gábina se posadila na zem a pokývala hlavou.

„A proč jsi mi nic neřekla? Proč? Proč to řešíš takhle? Já vím, že jsem říkal, že nechci mít děti, ale kvůli tomu nemusíš hned panikařit.“

„A co mám podle tebe dělat?“

„Neboj, my už něco vymyslíme.“ Řekl Mirek a objal ji – tak jak seděla na zemi, v bundě a botách, usazenou a rozčíslenou.

Venku začalo sněžit.